

prof. dr hab. Roman Widaszek
dziedzina: sztuki muzyczne
dysciplina artystyczna – instrumentalistyka

Katowice 30.12.2023r.

**Recenzja w postępowaniu o nadanie dr Damianowi Lipieniowi stopnia doktora
habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki
muzyczne**

Zlecniodawca recenzji:

Rada Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie działając na podstawie art. 221 ust. 4 i 5 ustawy z dn. 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 poz.742 z późn. zm.) poinformowała o wyznaczeniu, na posiedzeniu w dniu 27.10.2023 r., mojej osoby w skład komisji w sprawie nadania dr Damianowi Lipieniowi stopnia doktora habilitowanego. Wyznaczenie to nastąpiło po wcześniejszym wskazaniu mnie przez Radę Doskonałości Naukowej.

Dokumentacja zawiera

- wniosek przewodni
- kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora
- autoreferat
- wykaz koncertów solowych, kameralnych
- wykaz wykładów, warsztatów, prac w komisjach, osiągnięć studentów

Podstawowe dane o Habilitancie

Pan dr Damian Lipień w roku 2001 ukończył Akademię Muzyczną im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie w klasie prof. Kazimierza Siudmaka. W roku akademickim 1999-2000 został stypendystą programu Erasmus-Sokrates, dzięki któremu miał możliwość kształcenia się, przez okres jednego semestru, u prof. Wernera Seltmana w Hochschule für Musik und Theater w Lipsku. Jako student piątego roku zdał egzaminy na stanowisko fagocisty-solisty w orkiestrze Teatru Muzycznego w Lublinie oraz Filharmonii Częstochowskiej, z którą podjął współpracę w roku 2002. Następnie otrzymał propozycję pracy jako fagocista-solista w Lebanese National

Symphony Orchestra w Bejrucie, dokąd wyjechał na dwuletni kontrakt. Po powrocie do kraju w 2004 r. Kandydat otrzymał propozycję etatu jako fagocista-kameralista w Capella Cracoviensis. Równocześnie rozpoczął współpracę z nowo powstałą Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej, gdzie do dziś pełni funkcję pierwszego fagocisty. W 2005 roku Habilitant objął klasę fagotu w Szkole Muzycznej I i II st. im. F. Chopina w Nowym Sączu. Od 2008 r. jest etatowym fagocistą Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach, oraz nauczycielem w Szkole Muzycznej im. Bronisława Rutkowskiego w Krakowie. Równolegle z rozpoczęciem pracy w NOSPR w Katowicach, Kandydat został zatrudniony w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. W roku 2016 Habilitant uzyskał tytuł doktora sztuki w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, a w lipcu tegoż roku wygrał konkurs na stanowisko asystenta w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Od roku 2018 jest zatrudniony na stanowisku adiunkta.

Ocena osiągnięcia naukowego wskazanego przez Kandydata

Pan dr Damian Lipień jako swoje osiągnięcie w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazał nagranie audio. W swoim autoreferacie pisze „dzieło artystyczne, które przedstawiam, to cztery utwory na fagot solo kompozytorów współczesnych, których wspólnym mianownikiem jest folklor różnych kultur. Moim zamysłem było nie tylko ukazanie fagotu w różnych odsłonach etnicznych, ale przede wszystkim zaprezentowanie szerokiego wachlarza jego możliwości ekspresyjno-technicznych”. Na płycie CD Habilitant zarejestrował cztery kompozycje na fagot solo. Są to:

Mieczysław Weinberg – Sonata na fagot solo

David Mastikosa – Sevdah

Dmytro Kyryliv – Carpathians Sketches

Jadwiga Maria Frej – At the window

Odkrywana wciąż, jakże bogata twórczość Mieczysława Weinberga, stanowi dziś temat wielu prac dyplomowych, dysertacji doktorskich czy też nagrań będących podstawą postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Kompozytor będący przez wiele lat zapomniany, na nowo jest dziś odkrywany. Po jego Sonacie op. 133 na fagot solo z roku 1981 sięgnął również dr Lipień. Kompozycja, jak i wiele w dorobku twórcy, przepełniona pesymizmem, żalem i tęsknotą, daje pole do ukazania możliwości wyrazowych i kolorystycznych fagotu. W swoim autoreferacie Kandydat pisze „pracując nad tekstem utworu i jego interpretacją od pierwszych fraz miałem

wrażenie, że jest to intymne rozważanie autora nad sensem istnienia, wręcz jakby rozmowa z niemym Bogiem, który nie odpowiada nic, a jedynie słucha. Ze względu na pochodzenie kompozytora, utwór obfituje w nawiązania do melodyki muzyki żydowskiej, zawiera też wiele polskich akcentów. Wyraża się to choćby w stylizacji rytmu mazurka w IV części. W Sonacie na fagot solo Mieczysława Weinberga zaskakuje zastosowanie pełnej skali fagotu, na przestrzeni krótkich fragmentów fraz. Efekt ten stanowi duże wyzwanie dla instrumentalisty, jednak zdecydowanie jest ono konieczne do pokonania, bowiem znacznie podnosi wyraz ekspresyjny dzieła. Wpływa także na jego sonorystyczny odbiór”. Kandydat w omawianej kompozycji bardzo dobrze uchwycił zamysł twórcy, prezentując cały wachlarz sonorystycznych możliwości fagotu, wraz z wielkim ładunkiem emocjonalnym, który towarzyszy słuchaczowi od pierwszego do ostatniego taktu. Druga kompozycja na płycie CD to dzieło Davida Mastikosa - Sevdah. Kompozycja bośniackiego twórcy dedykowana została Habilitantowi i jest inspirowana tradycyjną muzyką ludową pochodzącą z Bośni i Hercegowiny, jak mówi Habilitant „to melancholijna pieśń będąca zwierciadłem duszy i stanu psychicznego, prawdziwie tragiczna i uniwersalna, oznacza tęsknotę, smutek i ból miłości, ale także sposób życia”. Kandydat w tym dziele kolejny raz prezentuje się jako instrumentalista w pełni kreatywny i wrażliwy na wszelkie niuanse sonorystyczne. Trzecia kompozycja zarejestrowana na CD to Carpathians Sketches ukraińskiego twórcy Dmytro Kyryliwa, który również dedykował swoje dzieło Habilitantowi. Pięć części utworu ilustruje ukraińskie góry Karpaty, co w bardzo wyraźny sposób można zauważyć słuchając dzieła, kiedy to wykorzystanie ludowych skal i tradycyjnych melodii zaczerpniętych z folkloru przenosi słuchacza w górski klimat. Bardzo ilustracyjna forma opisu dzieła, ujęta w autoreferacie, pokrywa się z autentycznym odczuciem, bardzo dobrze prezentowanym na nagraniu. W autoreferacie Habilitant pisze „dzieło charakteryzuje osobliwy rodzaj autonomiczności: swobody, która obecna jest na szlakach; spokoju i wytchnienia, które czują w piersi osoby chodzące po leśnych ścieżkach; a przede wszystkim poczucia wolności, które daje obcowanie z górami. Te właśnie emocje snuje w swoich frazach głos fagotu, przerywając je co jakiś czas skocznymi motywami, ostrymi, uciążliwie powtarzającymi się sekundowymi ruchami lub efektami perkusyjnymi powstałymi przez uderzanie samych klap.

W utworze odnaleźć można też szalone zwroty muzyczne imitujące zwawe życie toczące się na górskich halach, a ostatnie jego fragmenty przywodzą na myśl tańce górali, którzy wdzięczni, świętują, dziękując górą za hojność plonów całego roku. Niezwykle barwna kompozycja Kyryliwa zdecydowanie ukazuje niemal wszystkie możliwości fagotu, wpisując się w spektrum muzyki ilustracyjnej”. Ostatnią pozycją zarejestrowaną na płycie CD jest kompozycja Jadwigi Marii Frej – At the window. Spory wachlarz niestandardowych technik wydobywania dźwięku, wibrato przechodzące w frullato, kontrolowane zmiany intonacji, stukanie kłap, a także szeptanie określonego tekstu, to niezwykle nagromadzenie środków wykonawczych. Kompozycja będąca bardzo wymagająca dla solisty, daje zarazem możliwość ukazania niestandardowych możliwości sonorystycznych fagotu. Przedstawione dzieło artystyczne jest prezentacją satysfakcjonującą i spójną pod względem muzycznym, a Habilitant ukazuje się jako Artysta w pełni dojrzały i kreatywny, pełen twórczych dociekań i aspiracji.

Działalność artystyczna

Działalność artystyczna dr Damiana Lipienia to blisko 50 koncertów kameralnych (wykonanych w dużej części w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie i Sali Kameralnej NOSPR), oraz 2 solowych z orkiestrą (Polish Art Philharmonic, oraz Orkiestrą Akademii Muzycznej w Krakowie). Wszystkie koncerty wykonane były po uzyskaniu stopnia doktora sztuki tj. od 2016 roku. Ta aktywność jest znaczącym uzupełnieniem podstawowej działalności artystycznej Kandydata jako muzyka NOSPR w Katowicach i Orkiestry Akademii Beethovenowskiej. Od roku 2018 Kandydat jest członkiem tria stroikowego LLLeggiero Woodwind Trio, które tworzy wraz z oboistą Maksymilianem Lipieniem i klarnecistą Piotrem Lato. Działalność artystyczna Habilitanta jako kameralisty to przede wszystkim koncerty z w/w zespołem. Bogaty repertuar, stale poszerzany o nowe kompozycje, w tym prawykonywane przez trio, oraz duża aktywność koncertowa, sprawia iż LLLeggiero Woodwind Trio, stało się zespołem o ugruntowanej pozycji na polskim rynku muzycznym. W maju 2021 roku, dzięki stypendium Funduszu Popierania Twórczości Stowarzyszenia Autorów ZAIKS, wsparciu Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach oraz Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kameralistów, LLLeggiero Woodwind Trio dokonało nagrania płyty z utworami polskich kompozytorów. Na krążku znalazły się m.in. *Partita na obój, klarnet i fagot* Andrzeja Krzanowskiego oraz *Trio na obój, klarnet, fagot* Andrzeja Dobrowolskiego. Wraz z pozostałymi

członkami LLLeggiero Woodwind Trio Kandydat brał udział w pracach nad edycją materiału nutowego Partity Andrzeja Krzanowskiego oraz Trio Andrzeja Dobrowolskiego zleconej przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne. Pan dr Damian Lipień wspomina w swoim autoreferacie „oprócz działalności kameralnej w ramach LLLeggiero Woodwind Trio, byłem wielokrotnie zapraszany do różnych projektów kameralnych, których zwieńczeniem było dokonanie nagrań płytowych: utworu Sextet Francisca Jeana Marcela Poulenca wraz z muzykami NOSPR Piotrem Kopińskim, Łukaszem Zimnikiem, Maksymilianem Lipieniem, Bartoszem Pacanem i Krzysztofem Tomczykiem w 2016 r., *Eine kleine Serenade na klarnet, fagot, trabkę, waltornie i fortepian* Karola Rathausa dla wytwórni DUX w 2022 r., *Quintet for accordion duo and woodwind trio* Tylera Versulisa z *Duo Accoshpere*, Monika Sęk i Piotrem Lato dla tej samej wytwórni, również w 2022 roku. Wielokrotnie w różnych konfiguracjach i składach brałem udział w koncertach jako kameralista w ramach cyklu NOSPR Kameralnie, podczas Międzynarodowego Festiwalu Kompozytorów Krakowskich, Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Na drodze do nowej harmonii, czy Krakowskiego Festiwalu Akordeonowego*”. Jako muzyk orkiestrowy dr Lipień brał udział w wielu znaczących festiwalach - Festiwal Prawykonń NOSPR, Warszawska Jesień, Katowice Kultura Natura, Wielkanocnym Festiwal Ludwiga van Beethovena, Międzynarodowy Festiwal Sopot Classic, Belcanto Opera Festival Rossini w Bad Wildbad w Niemczech. Na stałe współpracuje też z Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej oraz Polska Filharmonia Kameralna Sopot, Sinfonietta Cracovia, Filharmonią Krakowską, Filharmonią Podkarpacką im. Artura Malawskiego w Rzeszowie, Orkiestrą Kameralna Miasta Tychy AUKSO. Z punktu widzenia recenzenta pragnę zaznaczyć, iż dorobek artystyczny Kandydata jest zróżnicowany i bogaty.

Działalność pedagogiczna i naukowa

Omawiając pracę dydaktyczną Habilitanta należy ją ocenić wysoko, o czym świadczy wykaz sukcesów studentów:

Kinga Śliwa – Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – *Młoda Polska* 2023.

Amelia Brzozowska – VII Ogólnopolski Festiwal Fagotowy w Wadowicach – II miejsce- Srebrny fagot, Wadowice, styczeń 13-15.01.2023.

Oleksandr Pecheniuk – wygrany ogólnopolski konkurs i podjęcie pracy na stanowisku fagocisty w orkiestrze *Sinfonia Juventus*. Warszawa, 2023 r.

Oleksandr Pecheniuk – Medici International Music Competition – II miejsce w kategorii solista. USA, 01.09.2022.

Krystyna Milaniak – wygrany ogólnopolski konkurs na stanowisko fagocistki w orkiestrze *Sinfonia Juventus*. Warszawa, 2022 r.

Oleksandr Pecheniuk – London International Music Competition – I nagroda w kategorii virtuoso. Londyn, Wielka Brytania, 22.07.2022.

Oleksandr Pecheniuk – Międzynarodowy Konkurs Muzyczny OPUS 2022 – I nagroda w kategorii solista–fagot, Kraków, 2022 r.

Amelia Brzozowska – III Ogólnopolski Konkurs Instrumentów Dętych Drewnianych w Lublinie. Wyróżnienie w kategorii fagot, Lublin, 17.05.2021 r.

Oleksandr Pecheniuk – Medici International Music Competition – II miejsce w kategorii solista. USA, 15.08.2021.

Krystyna Milaniak – Stypendium Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu – *Młoda Polska* 2021.

Krystyna Milaniak – Międzynarodowy Konkurs Muzyczny OPUS 2021 – I nagroda w kategorii solista– fagot, Kraków, 2020 r.

Oleksandr Pecheniuk – King's Peak International Music Competition – I miejsce, USA, 23.11.2020.

Jan Wilkosz – I Międzyuczelniany Konkurs Miniatur Instrumentalnych Instrumentów Dętych Drewnianych – wyróżnienie, Katowice, 16.04.2020.

Krystyna Milaniak – IV Madrid International Music Competition – III nagroda w kategorii trio stroikowe, Madryt, Hiszpania, 01.04.2019.

Oleksandr Pecheniuk – Pro Bohemia Ostrava 2019 – III miejsce w swojej kategorii?, I i II nie przyznano, Ostrava, Czechy, 05.04.2019.

Krystyna Milaniak – XIII Międzynarodowy Konkurs Interpretacji Muzycznej im. Wandy Wiłkomirskiej – V miejsce, Krasieczyn-Przemyśl, 04.04.2019.

Denys Lysyj, Krystyna Milaniak, Kinga Śliwa – XXI Międzynarodowy Przegląd Zespołów Kameralnych Jawor 2019 – Trio fagotowe zajęło II miejsce, Jawor 06-07.11.2019

Damian Siwek – IV Międzynarodowy Konkurs Instrumentów Dętych – Srebrny medal (II miejsce), Bałystok, 12.11.2019.

Katarzyna Jasińska – IV Międzynarodowy Konkurs Instrumentów Dętych – Brązowy medal (III miejsce) Bałystok, 2.11.2019.

Kinga Śliwa – IV Międzynarodowy Konkurs Instrumentów Dętych – Srebrny medal (II miejsce) Bałystok, 12.11.2019.

Krystyna Milaniak – IV Międzynarodowy Konkurs Instrumentów Dętych – Srebrny medal (II miejsce) Bałystok, 12.11.2019.

Denys Lysyj – IV Międzynarodowy Konkurs Instrumentów Dętych – Srebrny medal (II miejsce) Bałystok, 12.11.2019

Krystyna Milaniak, Denys Lysyj i Kinga Śliwa – XXI Międzynarodowy Przegląd Zespołów Kameralnych

Mateusz Stawiarski – VI International Competition of Chamber Ensembles – I nagroda, Litwa

2018 r.

Krystyna Milaniak – XX Międzynarodowy Przegląd Zespołów Kameralnych w Jaworze – III miejsce w kategorii trio fortepianowe, Jawor, 24.11.2018.

Małgorzata Wygoda – wygrany ogólnopolski konkurs oraz podjęcie pracy na stanowisku fagocistki w orkiestrze *Sinfonia Juventus*. Warszawa, 2016 r.

Małgorzata Wygoda – ENKOR International Music Competition Chamber Music – II nagroda, 2016 r.

Małgorzata Wygoda – zdany egzamin do orkiestry Filharmonii Poznańskiej. 2016 r.

Małgorzata Wygoda – International Competition Davorin Jenko - I nagroda w kategorii kameralistyka, Belgrad, Bułgaria, 03.03.2016.

Małgorzata Wygoda - International Competition Davorin Jenko– I nagroda w kategorii solista–fagot, Belgrad, Bułgaria, 01.03.2016.

Krystyna Milaniak – I International Competition V. Antoniv I M. Zakopets – II nagroda w kategorii solista–fagot, Lwów, Ukraina, 17.04.2018.

Paulina Zabłocka – X International Music Competition and Festival Dobrovo – I nagroda w kategorii kameralistyka, Dobrovo, Słowenia, 2016 r.

Krystyna Milaniak – XX Międzynarodowy Przegląd Zespołów Kameralnych – III miejsce, Jawor, 24.11.2018.

Małgorzata Wygoda – XII Międzynarodowy Przegląd Zespołów Kameralnych – I miejsce, Jawor, 21.11.2015.

Kandydat w swoim dorobku dydaktycznym i naukowym ma również wykłady i warsztaty m.in. w Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku, Zespole Państwowych Szkół Muzycznych im. L. Różyckiego w Kielcach, Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. F. Chopina w Nowym Targu, Zespole Państwowych Szkół Muzycznych nr 1 w Warszawie.

Konkluzja

Działalność artystyczna, dydaktyczna, naukowa i popularyzatorska prowadzona przez Habilitanta jest bardzo bogata. Na każdym jej polu Kandydat odnosi wymierne sukcesy, a sam reprezentuje postawę Artysty i Pedagoga stale poszukującego, kreatywnego, gotowego na nowe wyzwania. Przedstawione dzieło artystyczne jako osiągnięcie, dorobek artystyczny, dydaktyczny i popularyzatorski Pana dra Damiana Lipienia stanowi twórczy wkład w rozwój dyscypliny artystycznej sztuki muzyczne i odpowiada wymaganiom stawianym kandydatom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego. Popieram starania dr Damiana Lipienia o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne, działając zgodnie z wymaganiami art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.) w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniach habilitacyjnych oraz o postępowaniu o nadanie tytułu profesora.



prof. dr hab. Roman Widaszek